

Göteborgs universitet

Museion

TRANSFUCKERS

TRANSFUCKERS

En studie om sex och makt.

ELINORE LINDÉN STRAND

Elinore Lindén Strand

Kultur, erotik och sexualiteter, 2004

Handledare, Edda Manga och Mikela Lundahl

TRANSFUCKERS
En studie om sex och makt
Elinore Lindén Strand, Göteborg, 2004

GÖTEBORGS UNIVERSITET

INNEHÅLL

Inledning	3
Frågeställning och Syfte	4
1 Teori	
1.1 Genusperformativitet.....	5
1.2 Transpersoner, Intersexuella och Gender Bending.....	6
1.3 Olika sätt att se på pornografi.....	7
2 Analys	
2.1 Dolls & Girls.....	8
2.2 Der Teufel von Rio.....	9
2.3 Transfuckers.....	9
2.4 Resultat.....	10
Slutdiskussion	12
Källförteckning	13
Noter	13

Inledning

Jag är mycket intresserad av tanken på kön som en social konstruktion, detta att man *blir* kvinna eller man, att man inte *är* det från första början så att sägaⁱ.

För att förstå mig på fenomenet har jag valt att studera hur kön konstrueras på och/eller av de som inte är varken kvinnor eller män, alltså personer med tvetydig uppsättning av yttre könsorgan och/eller andra ”könsspecifika” kroppsdelarⁱⁱ.

Då dessa personer inte tillhör varken kategorin kvinna eller kategorin man tvingas de inte heller in i en kvinnlig eller manlig könsroll, eller kanske gör de det ännu mer än kvinnor och män?
Hur ser dessa personers könsroll ut och varför?

Jag har valt att studera konstruktionen av kön i pornografisk film eftersom att jag anser att våra sociala roller dras till sina ytterligheter inom just den pornografiska världen.

Detta är en värld där våra roller regisseras tydligare än i vardagslivet, en värld med tydligare stereotyper, men även en värld där brytningen med det stereotypa kan ses som något positivt och upphetsande.

De maktordningar som formar våra sociala roller är många och jag är medveten om att många förtrycksordningar samverkar även i skapandet av kön och sexualitet, de påverkar både filmernas innehåll och mitt sätt att analysera materialet, för att begränsa mig har jag dock valt att lägga fokus vid just kön och sexualitet.

Frågeställning & Syfte

Huvudfrågan för mitt arbete är; *Hur gestaltas transpersoner i pornografisk film idag?* Genom att ställa denna fråga hoppas jag kunna se hur kön skapas, i detta fall inom porrindustrin. De forskningsfrågor jag valt att arbeta efter är:

- Hur gestaltas transpersoner i pornografisk ”transfilm”ⁱⁱⁱⁱ? Som män, som kvinnor, som en blandning eller som någonting utanför könskategorierna?
- Finns det kvinnor och män i transfilmerna? Vilken könsroll har de? Vilken roll utgör de för filmerna?
- Vilka brott mot de rådande könen/könsrollerna är accepterade i filmerna och vilka är det inte?

För att hitta svaren på dessa frågor har jag valt att ägna mig åt kvalitativ filmanalys. Jag har valt att studera just pornografisk film eftersom att denna kategori av pornografi erbjuder ett bredare utbud då det gäller just ”trans” än t.ex. pornografiska tidningar. Jag ser även stora fördelar med att analysera film då detta medium gestaltar kroppsspråk på ett mer uttrycksfullt sätt än stillbildsmaterial eller litteratur.

För att begränsa min studie har jag valt att fokusera min analys på filmer från år 1990 och framåt, jag har valt att koncentrera mig på 3 st. transfilmer. För att få ett bredare perspektiv på min studie har jag försökt att hitta filmer från olika kulturer men då utbudet i de svenska butikerna är mycket etnocentriskt färgas min studie tyvärr av detta.

1 Teori

Min studie utgår från ett feministisk socialkonstruktivistiskt perspektiv med kritisk queerteoretisk inriktning.

Då jag talar om *könsroller* använder jag mig av detta begrepp i likhet med Judith Butler, jag ser alltså kön som något performativt, inte som något expressivt.

1.1 Genusperformativitet

Den amerikanska filosofen Judith Butler skrev 1990 den mycket uppmärksammade boken *Gender Trouble, Feminism and the Subversion of Identity*^{iv}. Då en del talar om genus som *expressivt*, som ett uttryck för något som kommer inifrån, från vår identitet och essens talar Butler istället om genus som *performativt*, hon menar att genus ger uttryck för något påhittat, att det spelar en roll efter manus. Det vi spelar upp är ingen dokumentär – det är bara skrivna ord, inskrivna i våra kroppar, de normer som finns och de roller som vi spelar *finns bara för att vi spelar dem*.

Butler menar att de roller som idag anses vara norm, alltså manliga män och kvinnliga kvinnor, går den heterosexuella reproduktionens ärenden. Ett ständigt upprepat, rutinartat och ritualiserat handlande gör känslan av ett äkta kön stark och naturaliserad. Bestraffandet av

de som sticker ut ur genusystemet bidrar till att hålla de olika rollerna i ett fast järngrepp.

Butler pekar, i likhet med Foucault^v, på att de olika innebörderna av kvinnligt och manligt har förändrats under tidens gång men hon talar också om det medvetna brott mot genuslagarna som ett rollbyte innebär, exempelvis då vid dragshows:

”The notion of gender parody defended here does not assume that there is an original which such parodic identities imitate. Indeed, the parody is *of* the very notion of an original”^{vi} ...

Butler ser en flyktväg i dragshows, hon skriver att det enda sättet att slippa undan, att förändra och att revoltera mot den könade världen är att medvetet bryta mot den, att medvetet göra kön ”fel”!

1.2 Transpersoner, Intersexuella och Gender Bending

Det sägs att det finns två kön.

Även om variationen då det gäller kön och genus kanske är större nu än någonsin så har det aldrig funnits bara två kön.

Både de anatomiska och de sociala könen har alltid varit många och de sistnämnda har alltid sett olika ut i olika kulturer och under olika tidsperioder.

Det mest eftersträvansvärda vore kanske att radera könsdistinktionerna helt och hållet, men tills vidare, som ett brott mot den heteronormativa tvåkönsmodellen, kanske den bästa strategin är att lägga till kön snarare än att ta bort det helt.

De olika buden om hur många kön som finns är många. Då det gäller den rent fysiska biten kan mänskligheten delas in i *minst* fem kön. Anne Fausto-Sterling är forskare i medicin, hon har forskat mycket om just intersexualitet. I hennes artikel *The Five Sexes, Why Male and Female are Not Enough*^{vii}, tar hon upp förslag till en annan indelning då det gäller kön än just tvåkönsmodellen, ett förslag som vore mer medicinskt korrekt.

Fausto-Sterling talar om kvinnor och män men även om de intersexuella; herms (”true hermaphrodites”), ferms (”female pseudohermaphrodites”) och merms (”male pseudohermaphrodites”).

Det är dock inte bara den medicinska forskningen som talar mot tvåkönsmodellen, även våra sociala kön är fler än två.

Mångfalden i olika kulturer är så gott som oändlig och att försöka lista alla sociala kön vore en omöjlig uppgift, begreppet ”trans” gör det dock möjligt att förstå några av alla könsvarianter.

Transperson är ett paraply-begrepp för alla personer med ”transformerat kön”^{viii}.

Här ryms transvestiter, transsexuella, travestis och de flesta andra gender benders (genusbråkare/könsbråkare).

Då transvestiter tycker om att klä sig i det motsatta könets kläder känner transsexuella istället att de fötts i fel kropp, i fel kön.

Travestis känner inte att de är födda i fel kön, däremot opererar de ofta sin kropp (de flesta travestis är män som opererar sig så att de får både penis och bröst)^{ix}.

Anledningarna till att man transformerar sitt kön eller använder det andra könets attribut och kroppsspråk är många. Här ryms allt från känslan av att vara ”fel”, till att man finner det hela upphetsande eller att man ser könsbråkandet som en politisk aktion, som ett bevis för könens egentliga icke-existens.

1.3 Olika sätt att se på pornografi

Det har skrivits många böcker på temat pornografi. De flesta av dessa böcker har en negativ inställning till porr, man följer inte sällan slagordet ”porr i teorin – våldtäkt i praktiken”. I likhet med mycket annan forskning har den övervägande delen av forskningen kring porr inte bara studerat heteronormativ porr, man har dessutom studerat den utifrån ett heteronormativt synsätt.

En av de som har en annan infallsvinkel i debatten är John R. Burger. Hans bok *One-Handed Histories, The Eroto-Politics of Gay Male Video Pornography*^x ser inte bara pornografin som ett erotiskt verktyg utan även som ett kulturellt dokument och som ett politiskt kampmedel.

Burger menar att gayporren synliggör homosexualitet, den bryter mot tabun då det gäller det offentliga rummet, detta både i filmernas

handling men även på grund av filmernas placering i den heteronormativa vardagen, bredvid heteroporren i våra butikshyllor:

”The images of men fucking each other at the rodeo, in high school locker rooms, on the subway, or at the office, blur public/private boundaries. The fact that many gay men actually do participate in sex in public places (parks, rest stops, dark alleys) only helps to further this effect of spatial deconstruction.

These videos demonstrate the violation (both wishful and actual) of public (and heterosexist) spaces by privatising them, in a way. Porn puts gay men having gay sex in front of everyone’s face, making it impossible to ignore and confuting the truths of the old regime.”^{xi}

Men all pornografi är inte tillåten.

Laura Kipnis^{xii} skriver bland annat om transporr och om förbudet mot denna på många platser i USA. Hon skriver om uppdelningen mellan tillåten och otillåten porr.

På ett flertal platser i USA finns förbud mot tidningar med bilder av transvestiter, ex. *Guys in Gowns* och *Gender Gap*. I samma stater som transporr är förbjudet är exempelvis S/M-pornografi och våldsporr helt tillåtet^{xiii}, en uppdelning som är värd att ifrågasättas.

2 Analys

Jag har valt att göra en kvalitativ analys av tre transporrfilmer; *Dolls & Girls*^{xiv}, *Der Teufel von Rio*^{xv} och *Transfuckers*^{xvi}. Jag har valt att titta på vilka miljöer filmerna utspelar sig i, vilka som är med i filmerna och vilka roller de har.

Centralt för min analys är både könsroller, sexuella roller samt vilken roll de olika personerna har sett ur ett maktperspektiv.

2.1 Dolls & Girls

Filmen *Dolls & Girls* är inspelad i Brasilien. De flesta av filmens scener utspelar sig utomhus. Sekvenserna utspelar sig uteslutande mellan transpersoner och kvinnor.

Kvinnornas roll är genomgående feminin och passiv, de har kvinnliga attribut och ett kvinnligt kroppsspråk.

Transpersonerna har genomgående ett maktmässigt övertag i filmen, det är de som är aktiva och det är de som pratar mest, deras attribut är dock starkt feminina. Kroppsspråket är tvetydigt, dock övervägande manligt.

Det är transpersonerna som har den penetrerande rollen.

Kameraarbetet skiljer sig kraftigt åt vid gestaltningen av kvinnor och vid gestaltningen av transpersoner, fokus koncentreras till kvinnornas kroppar som exponeras och som tydligt utgör centrum för

filmen. Transpersonernas kroppar är ofta bortklippta i filmen, då de visas är det dock mestadels deras bröst som ligger i fokus.

Varje scen börjar med blowjob och slutar med cumshot.

2.2 Der Teufel von Rio

De flesta av scenerna i *Der Teufel von Rio* utspelar sig utomhus i offentliga miljöer, i ett flertal sekvenser hörs prat på avstånd och barn som ropar etc. Trots att filmtiteln är tysk så är filmen producerad i Brasilien.

Samtliga av filmens scener utspelar sig mellan transpersoner och män.

Männen är genomgående aktiva, de är maskulina, för att inte säga macho, medan transpersonernas attribut, kroppsspråk, röstläge, leende o.s.v. är feminina.

De flesta transpersoner i filmen agerar passivt. Det är de som blir penetrerade, det är deras kroppar som är föremål för kameran och fotot låter oss bli mycket närgångna. I många av sekvenserna är männens huvud helt ur bild. En av filmens scener skiljer sig dock från de andra, där är det transpersonen som är den huvudsakligt aktiva personen, det är även hon/han som har den penetrerande rollen. Hennes/hans kroppsspråk är dominant och mer maskulint än de andra transpersonernas, hon/han tittar ofta rakt in i kameran.

Liksom i de andra scenerna slutar även denna scen med cumshot,

men denna gången genom att *transpersonen* sprutar över *mannens* kropp.

2.3 Transfuckers

Transfuckers är den enda filmen i min analys med genomgående handling. Samtliga scener utspelas i huvudsak inomhus, däremot bidrar filmens handling till vissa scener utomhus, dessa är dock av mindre sexuell natur. Filmen är gjord i Tyskland där transpersonen ”Roberta” bor. Roberta berättar för oss att hon/han är en tjej med något ”litet extra”, hon/han förklarar också att hon/han tycker om att förena nytta med nöje och därför regelbundet har sex mot betalning. Den första scenen utspelar sig hemma hos Roberta och hennes/hans flickvän ”Barbie”. I filmen förekommer även fem olika män, samt ett ”gift par”. Kvinnorna i filmen är kvinnliga, både attributmässigt och då det gäller kroppsspråk etc., filmens män är manliga.

I scener där både Roberta och Barbie är med så är båda lika aktiva. Då de är ensamma penetrerar de varandra med dildos, Roberta penetrerar Barbie med en strap-on, och de tillfredställer varandra med fingrar och mun, de byter ofta plats med varandra och maktförhållandet dem emellan är väldigt jämlikt. Denna sekvens liknar mycket de scener med lesbiskt sex som ibland syns i heteroporr.

Barbie och Roberta är inte bara varandras jämlikar då de är ensamma, även då de har sex med andra intar de samma roll – då den kvinnliga rollen som passiv underdog. De blir ofta penetrerade på samma sätt och ur samma kameravinkel efter vartannat. Robertas roll är kvinnlig då det finns andra kvinnor med i bilden, då hon/han är ensam med männen ser hennes/hans roll dock annorlunda ut. I scener där Roberta agerar mot män är hennes/hans roll växelvis underdog och topdog, hon/han är växelvis penetrerande och penetrerad, även Robertas kroppsspråk förändras och blir mer maskulint. Då Robertas roll förändras ändras även männens roll. De blir inte bara underdogs – de blir passiva underdogs. De ligger stilla, tysta och gnyr. I filmens samtliga scener är det dock alltid männen som får det sista ordet. Varje sekvens avslutas med cumshot över Robertas kropp.

2.4 Resultat

Då man studerar olika könsroller är det svårt att veta hur man vet att någon är kvinnlig eller manlig, man vet att personen i fråga är det ena eller andra men man kan inte sätta fingret på vad det är som gör den till just kvinnlig eller manlig.

Kvinnlighet sitter inte i kläderna, det sitter i kroppsspråk.

Den mest tydliga och avgörande faktorn då det gäller att könsbestämma kroppsspråk är leendet. Män ler inte, eller åtminstone väldigt sällan.

I de filmer jag studerat kan man tydligt se skillnaden mellan kvinnliga och manliga transpersoner just genom att studera deras leenden. Leendet är en del av vårt kroppsspråk som är starkt förknippad med makt och maktpositioner.

”Kvinnor ler mycket både på och utanför scenen för att inte verka farliga och hotande. Det är ofta ett underlägset och osäkert sätt att be om att få finnas till.”^{xvii}

Att dikotomin aktiv/passiv länge varit könsbestämd är ingen nyhet men att den fortfarande är det så tydligt var en nyhet för mig. I mitt analysmaterial är de feminina personerna passiva och de maskulina personerna aktiva, det enda som tycks kunna störa dikotomin är den sexuella rollen, t.ex.; då en manlig person blir penetrerad tycks han automatiskt bli passiviserad.

Både könsrollerna och de sexuella rollerna är tätt förknippade med makt.

Den aktiva, penetrerande personen har genomgående ett maktövertag i filmerna, (bortsett från de scener i *Transfuckers* då ”Roberta” och ”Barbie” är de aktiva och penetrerande personerna, dessa scener är i mina ögon jämlika).

Just Robertas roll anser jag vara extra intressant. Detta att hon/han penetrerar Barbie med en strap-on, varför gör hon/han det när

hon/han penetrerar män utan att använda sig av strap-on i andra scener? Dessutom, hur kommer det sig att Roberta och Barbie repetitivt sätts in i samma situationer, med liknande kläder, med samma motskådespelare och i samma kameravinklar? Min bästa gissning är att man vill jämställa Roberta med andra kvinnor, en teori som stärks av Robertas eget uttalande om att hon/han är en ”vanlig tjej” med något ”litet extra”.

En viktig faktor för köns- och maktpositioner i filmerna är kameraarbetet. Den passiva penetrerade parten hålls alltid i fokus medan männen och de aktiva transpersonernas kroppar till stor del är uppstyckade och bortklippta.

Kameran låter tittaren bli mycket närgången då det gäller den passiva parten, ofta med s.k. ”meat shots”^{xviii}.

En annan punkt som är central för makthierarkin i filmerna är slutsekvensen. I samtliga filmers består avslutningen av varje scen av en s.k. cumshot.

Vad sperma har med makt att göra vet jag inte, men att den har ett högt maktrilaterat värde i filmerna är ett faktum.

Det är uteslutande den aktiva, penetrerande, ”manliga” parten som sprutar, även i sekvenser där en orgasm män emellan eller man-transperson emellan kunde varit ett alternativ, sprutar istället alltid den aktiva parten över den passiva partens kropp eller i personens mun.

En av mina frågeställningar är *Vilka brott mot de rådande könen/könsrollerna är accepterade i filmerna och vilka är det inte?*

Det är väldigt svårt att svara på vilka brott mot kön/könsroller som *inte* begås, för att svara på frågan får jag själv fantisera ihop olika brott och sedan döma ut filmerna för att misslyckas med att ta upp just de brotten. En viktig fråga däremot är om filmerna alls bryter mot några normativa regler då det gäller kön och sexualitet. Självklart bryter man mot normer då det gäller kön eftersom man i flera av filmerna lägger fokus vid personer som varken är män eller kvinnor. Då det gäller könsroller är dock frågan mer svårbesvarad. Tanken om manliga män och kvinnliga kvinnor reproduceras flera gånger om i filmerna, *vem* som har de olika rollerna är däremot ett ämne för förvirring. De könsroller aktörerna har krockar ofta med de sexuella rollerna, att ha en aktiv penetrerande roll kräver nästan alltid en manlig könsroll i transfilmerna.

Ett starkt argument för att transporr bryter ner normer tycker jag är USA:s förbud mot den. Hur kan killar i klänningar vara farligare än sex och våld kombinerat? Jag ska inte utge mig för att förstå mig på USA:s politik men jag antar att förbudet finns där eftersom att transporr ses som något som kan vara farligt, antingen för hälsan, eller för USA:s samhällssystem, klart är i alla fall att transporren ses som ett hot, och kanske kan den vara det?

Kanske kan man hota genusdikotomin med hjälp av porr.

Slutdiskussion

Att skriva ett sådant här arbete väcker verkligen många nya frågor hos mig, de flesta handlar förstås om sex och om makt.

Vad har sperma med makt att göra egentligen?

Varför är den penetrerande parten alltid den som har ett maktmässigt övertag i filmerna?

Varför finns det en motsättning mellan aktiv och passiv?

Dessutom, hur påverkar transfilmerna samhällets syn på transpersoner och vilken är egentligen tittarens roll?

Jag skulle vilja göra en liknande studie för att undersöka förhållandet mellan kön, sexualitet och makt i homoporr och heteroporr för att jämföra resultat, det skulle verkligen vara kul, dessutom skulle jag vilja veta mer om mellanpositionerna. Vem gör huvudsakligen kön på dessa individer, ”de själva” eller regissören? Hur kommer det sig att filmens transpersoner gestaltas med så övertydligt kvinnliga attribut?

Mina frågor är många och i en jämförelse känns svaren få.

En sak jag har kommit fram till i min studie är dock att det går att bryta mot normer med hjälp av bland annat pornografisk film, och även om filmerna i min studie inte är idealiska, så måste det ju finnas ett ideal, hur skulle det se ut? Kanske blir mitt nästa projekt att göra en pornografisk film, fri från könliga och sexuella maktrelationer?

Källförteckning

- Butler, Judith, *Gender Trouble, Feminism and the Subversion of Identity*, Routledge, New York & London, (1990), 1999.
- Burger, John R., *One-Handed Histories, The Eroto-Politics of Gay Male Video Pornography*, Harrington Park Press, New York, 1995.
- de Beauvoir, Simone, *Det andra könet*, med förord av Eva Gothlin, Norstedts, (1949), 2002.
- *Dirty Looks, Women, Pornography, Power*, Ed. Pamela Church Gibson, & Roma Gibson, British Film Institute, Worcester, 1993.
- *Der Teufel von Rio, Transparty*, Rio Pictures, Brasilien.
- *Dolls & Girls, Only, Volyme 3*, Sunshine films, Brasilien, 1998.
- Fausto-Sterling, Anne, *The Five Sexes, Why Male and Female are Not Enough*, The Sciences, March-April, 33, n 2, p20 (6), 1993.
- Foucault, Michel, *Viljan att veta*, band 1, Sexualitetens historia, Bokförlaget Daidalos AB, Göteborg, (1976), 2002.
- Rosenberg, Tiina, *Byxbegär*, Anamma, Finland, 2000.
- *Tankar om sexualitet*, Bokförlaget DN, Uddevalla, 2001.
- *Transfuckers*, Venus Neue Medien, München.
- Williams, Linda, *Hard Core, Power, Pleasure, and the "Frenzy of the Visible"*, University of California Press, Berkley & Los Angeles & London, (1989), 1999.

Noter

-
- ⁱ ”Man föds inte till kvinna, man blir det.” sid. 325, de Beauvoir, Simone, *Det andra könet*, med förord av Eva Gothlin, Norstedts, (1949), 2002.
  - ⁱⁱ Exempelvis bröst.
  - ⁱⁱⁱ Jag har valt att låna porrbranschens begrepp då det gäller filmkategorier.
  - ^{iv} Butler, Judith, *Gender Trouble, Feminism and the Subversion of Identity*, Routledge, New York & London, (1990), 1999.
  - ^v Foucault, Michel, *Sexualitetens historia*, band 1, Viljan att veta, Bokförlaget Daidalos AB, (1976), 2002.
  - ^{vi} Sid. 175, Butler, Judith, *Gender Trouble, Feminism and the Subversion of Identity*, Routledge, New York & London, (1990), 1999.
  - ^{vii} Fausto-Sterling, Anne, *The Five Sexes, Why Male and Female are Not Enough*, The Sciences, March-April, 33, n 2, p20 (6), 1993.
  - ^{viii} Workshop med Mikela Lundahl under kursen Kultur, erotik och sexualiteter, 26/4-04.
  - ^{ix} Kulick, Don, *Travestis, hormoner och silikon. Om transsexualitet*, Tankar om sexualitet, Bokförlaget DN, Uddevalla, 2001.
  - ^x Burger, John R., *One-Handed Histories, The Eroto-Politics of Gay Male Video Pornography*, Harrington Park Press, New York, 1995.
  - ^{xi} Sid. 100, ibid.
  - ^{xii} Kipnis, Laura, *She-Male Fantasies and the Aesthetics of Pornography*, *Dirty Looks, Women, Pornography, Power*, Ed. Pamela Church Gibson, & Roma Gibson, British Film Institute, Worcester, 1993.
  - ^{xiii} Sid. 124, ibid.
  - ^{xiv} *Dolls & Girls, Only, Volyme 3*, Sunshine films, Brasilien, 1998.
  - ^{xv} *Der Teufel von Rio, Transparty*, Rio Pictures, Brasilien.
  - ^{xvi} *Transfuckers*, Venus Neue Medien, München.
  - ^{xvii} Sid.137, Rosenberg, Tiina, *Byxbegär*, Anamma, Finland, 2000.
  - ^{xviii} Sid. 294, Williams, Linda, *Hard Core, Power, Pleasure, and the "Frenzy of the Visible"*, University of California Press, Berkley & Los Angeles & London, (1989), 1999.